

Zgodnie z FCL.045 lit c) rozporządzenia Komisji (UE) nr 1178 „Na żądanie uprawnionego przedstawiciela właściwego organu pilot lub uczeń-pilot bez zbędnej zwłoki musi okazać zapis swojego czasu lotu do celów kontroli.” I oraz zgodnie z FCL.050 rozporządzenia Komisji (UE) nr 1178/2011 „Pilot musi prowadzić wiarygodny zapis szczegółów wszystkich wykonanych lotów, zgodny w formie i sposobie prowadzenia z wymogami ustalonymi przez właściwy organ”.

Osobista książka lotów powinna być zgodna ze wzorem wskazanym w **AMC1 FCL.050 lit. a** Akceptowalnych sposobów potwierdzania spełnienia wymagań (AMC) oraz materiałów zawierających wytyczne (GM) do załącznika I Część – FCL rozporządzenia Komisji (UE) nr 1178/2011 z dnia 3 listopada 2011 r. ustanawiającego wymagania techniczne i procedury administracyjne odnoszące się do załóg w lotnictwie cywilnym zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 216/2008.

AMC1 FCL.050

WYMAGANIA OGÓLNE

(a) Rejestr czasu lotu powinien zawierać co najmniej następujące informacje:

(1) dane osobowe: imię i nazwisko oraz adres pilota;

(2) w odniesieniu do każdego wykonanego lotu:

(i) imię i nazwisko pilota dowódcy (PIC);

(ii) data wykonania lotu; **(iii)** miejsce oraz czas odlotu i przylotu;

(iv) typ, w tym marka, model i wariant, oraz znaki rejestracyjne statku powietrznego;

(v) oznaczenie czy lot wykonywany jest na statku powietrznym jednosilnikowym (SE) lub wielosilnikowym (ME), jeśli ma to zastosowanie;

(vi) całkowity czas lotu;

(vii) zgromadzony całkowity czas lotu”.

(3) w odniesieniu do każdej sesji na szkoleniowym urządzeniu symulacji lotu (FSTD), jeśli ma to zastosowanie:

(i) typ oraz numer kwalifikacyjny urządzenia treningowego;

(ii) szkolenie FSTD;

(iii) data;

(iv) całkowity czas sesji;

(v) zgromadzony czas całkowity.

(4) szczegółowe informacje na temat funkcji pilota, a mianowicie pilot dowódca (PIC), w tym czas lotu samodzielnego, czas lotu jako uczeńpilot dowódca (SPIC) i czas lotu jako pilot dowódca pod nadzorem (PICUS), oraz czas lotu jako drugi pilot, czas lotu z instruktorem i czas lotu z instruktorem szkolenia ogólnego (FI) lub pilotem egzaminatorem (FE);

(5) warunki operacyjne, a mianowicie, czy lot odbywa się w warunkach nocnych lub czy jest wykonywany zgodnie z przepisami dla lotów według wskazań przyrządów.

(b) Wpisywanie czasu:

(1) czas lotu w charakterze pilota dowódcy (PIC):

(i) posiadacz licencji może wpisać jako PIC cały czas lotu, w którym sprawował funkcję pilota dowódcy;

(ii) osoba wnioskująca o wydanie licencji pilota lub posiadacz licencji pilota może wpisać jako PIC cały czas lotu samodzielnego, czas lotu jako uczeń-pilot dowódca (SPIC) oraz czas lotu pod nadzorem pod warunkiem, że taki czas SPIC oraz czas lotu pod nadzorem zostaną potwierdzone przez instruktora;

(iii) posiadacz uprawnień instruktorskich może wpisać jako PIC cały czas lotu, w którym sprawuje funkcję instruktora na pokładzie statku powietrznego;

(iv) posiadacz upoważnienia egzaminatora może wpisać jako PIC cały czas lotu, w którym zajmuje miejsce pilota i sprawuje funkcję egzaminatora na pokładzie statku powietrznego;

(v) drugi pilot działający jako pilot dowódca pod nadzorem (PICUS) na pokładzie statku powietrznego gdzie wymagany jest więcej niż jeden pilot w ramach certyfikacji typu statku powietrznego lub zgodnie z wymogami operacyjnymi pod warunkiem, że taki czas PICUS zostanie potwierdzony przez pilota dowódcę;

(vi) jeżeli posiadacz licencji wykonuje szereg lotów tego samego dnia powracając za każdym razem do tego samego miejsca odlotu a przerwa pomiędzy kolejnymi lotami nie przekracza 30 minut, taka seria lotów może być zapisana jako pojedynczy wpis.

(2) czas lotu w charakterze drugiego pilota: posiadacz licencji pilota zajmujący miejsce pilota jako drugi pilot może wpisać cały czas lotu jako czas lotu drugiego pilota na pokładzie statku powietrznego gdzie wymagany jest więcej niż jeden pilot w ramach certyfikacji typu statku powietrznego lub w ramach przepisów, zgodnie z którymi wykonywany jest lot;

(3) czas lotu w charakterze drugiego pilota zastępującego podczas przelotu: drugi pilot zastępujący podczas przelotu może wpisać cały czas lotu jako drugi pilot w przypadku zajmowania miejsca pilota;

(4) czas szkolenia: zsumowanie całego czasu wpisanego przez osobę wnioskującą o wydanie licencji lub upoważnienia jako szkolenie w locie, szkolenie w locie według wskazań przyrządów, czas ćwiczeń na ziemi według wskazań przyrządów, itp. może mieć miejsce jeśli zostało to poświadczane przez odpowiednio upoważnionego instruktora, który szkolenie to prowadził;

(5) czas lotu w charakterze PICUS: pod warunkiem że metoda nadzoru jest akceptowana przez właściwy organ, drugi pilot może wpisać jako PIC czas lotu wykonywanego jako PICUS jeżeli wszystkie obowiązki i funkcje PIC podczas danego lotu były wykonywane w taki sposób że interwencja PIC na rzecz bezpieczeństwa nie była wymagana.

(c) Format zapisu:

(1) szczegółowe informacje na temat lotów wykonywanych w ramach zarobkowego transportu lotniczego mogą być zapisywane w formie komputerowej przechowywanej przez operatora. W takim przypadku operator powinien prowadzić rejestr wszystkich lotów wykonanych przez pilota, w tym również szkoleń w różnicach oraz szkoleń zapoznawczych, udostępniany na żądanie zainteresowanego członka załogi lotniczej;

(2) w przypadku innych rodzajów lotu, pilot powinien rejestrować szczegółowe informacje na temat wykonanych lotów w przedstawionej poniżej formie książki lotów pilota. W przypadku szybowców i balonów, należy stosować odpowiedni format zapisu zawierający pozycje wymienione w punkcie (a) oraz dodatkowe informacje charakterystyczne dla danego rodzaju operacji.

INSTRUKCJA UŻYTKOWANIA

(d) FCL.050 wymaga aby posiadacz licencji pilota prowadził zapis szczegółów wszystkich wykonanych lotów. Książka lotów pilota umożliwia posiadaczowi licencji pilota rejestrowanie doświadczenia lotniczego w sposób, który ułatwi ten proces zapewniając jednocześnie stały zapis lotów posiadacza licencji. Zaleca się, aby piloci, którzy wykonują regularne loty na samolotach i śmigłowcach prowadzili oddzielne książki lotów pilota dla każdej kategorii statku powietrznego.

(e) Na ile jest to możliwe, wpisy w książce lotów załóg lotniczych powinny być dokonywane bezpośrednio po każdym wykonanym locie. Wszystkie wpisy powinny być dokonywane atramentem lub nieścieralnym ołówkiem.

(f) Szczegółowe informacje odnoszące się do każdego lotu, w czasie którego posiadacz licencji członka załogi lotniczej sprawuje funkcje członka działającej załogi na pokładzie statku powietrznego powinny być zapisywane w odpowiednich kolumnach wykorzystując jedną linijkę dla każdego lotu, pod warunkiem, że jeśli statek powietrzny wykonuje szereg lotów tego samego dnia wracając za każdym razem do tego samego miejsca odlotu, a przerwa pomiędzy kolejnymi lotami nie przekracza 30 minut, taka seria lotów może zostać zapisana w formie jednego wpisu.

(g) Czas lotu jest zapisywany:

(1) w przypadku samolotów, motoszybowców turystycznych i pionowzlotów od momentu, w którym statek powietrzny rusza z miejsca w celu wykonania startu, do momentu ostatecznego zatrzymania się statku powietrznego po locie;

(2) w przypadku śmigłowców od momentu, w którym łopaty wirnika zaczynają się obracać, do momentu ostatecznego zatrzymania się śmigłowca po locie i zatrzymania łopat wirnika;

(3) w przypadku sterowców od momentu zwolnienia sterowca z masztu w celu wykonania startu, do momentu ostatecznego zatrzymania się sterowca po locie i zakotwiczenia go do masztu;

(h) Jeżeli statek powietrzny przewozi dwóch lub więcej pilotów jako członków działającej załogi, jeden z nich, przed rozpoczęciem lotu, zostanie wyznaczony przez operatora na dowódcę pilota statku powietrznego (PIC), który zgodnie z wymaganiami operacyjnymi, może przekazać wykonywanie lotu innemu odpowiednio wykwalifikowanemu pilotowi. Cały lot wykonany w charakterze pilota dowódcy jest wpisywany w książce lotów pilota jako 'PIC'. Pilot wykonujący lot w charakterze 'PICUS' lub 'SPIC' wpisuje czas lotu jako 'PIC', ale wszystkie takie wpisy powinny być potwierdzone przez pilota dowódcę lub instruktora szkolenia ogólnego w kolumnie "Uwagi" w książce lotów pilota.

(i) Uwagi dotyczące zapisywania czasu lotu:

(1) kolumna 1: wpisać datę (dd/mm/rr) rozpoczęcia lotu;

(2) kolumna 2 lub 3: wpisać miejsce odlotu i miejsce docelowe pełną nazwą lub w postaci rozpoznawanego w skali międzynarodowej trzy- lub czteroliterowego oznacznika. Wszystkie godziny powinny być podawane w UTC;

(3) kolumna 5: wskazać czy lot odbywał się z załogą jednoosobową (SP) czy wieloosobową (MP), a w przypadku załogi jednoosobowej, czy lot wykonywany był na statku powietrznym jednosilnikowym (SE) czy wielosilnikowym (ME);

(4) kolumna 6: całkowity czas lotu może być wpisany w postaci godzin i minut lub jeśli jest taka potrzeba w układzie dziesiętnym;

(5) kolumna 7: wpisać imię i nazwisko pilota dowódcy lub SAM odpowiednio;

(6) kolumna 8: wskazać ilość lądowań w charakterze pilota w ciągu dnia lub nocy;

(7) kolumna 9: wpisać czas lotu wykonanego w nocy lub zgodnie z przepisami wykonywania lotów według wskazań przyrządów, jeśli ma to zastosowanie;

(8) kolumna 10: czas lotu w charakterze pilota:

- (i) wpisać jako PIC czas lotu w charakterze pilota dowódcy (PIC), uczniapilota dowódcy (SPIC) oraz pilota dowódcy pod nadzorem (PICUS);
- (ii) czas wpisany jako SPIC lub PICUS jest potwierdzany przez dowódcę pilota lub instruktora szkolenia ogólnego (FI) w kolumnie 'uwagi' (kolumna 12);
- (iii) czas lotu w charakterze instruktora powinien być odpowiednio odnotowany i wpisany również jako PIC.

(9) kolumna 11: FSTD:

- (i) dla każdego FSTD wpisać typ statku powietrznego i numery kwalifikacyjne urządzenia. W przypadku innych urządzeń szkoleniowych należy wpisać albo FNPT I albo FNPT II odpowiednio;
- (ii) całkowity czas sesji obejmuje wszystkie ćwiczenia przeprowadzone na urządzeniu, łącznie ze sprawdzeniem przed i po locie;
- (iii) w kolumnie 'uwagi (kolumna 12) wpisać rodzaj wykonanego ćwiczenia, np. kontrola umiejętności, przedłużenie.

(10) kolumna 12: kolumna 'uwagi' może być wykorzystywana do zapisywania szczegółów dotyczących lotu według uznania posiadacza licencji. Niemniej jednak, zawsze należy dokonywać poniższych wpisów:

- (i) czas lotu według wskazań przyrządów wykonywanego jako część szkolenia w celu uzyskania licencji lub uprawnienia;
- (ii) szczegółowe informacje na temat wszystkich egzaminów praktycznych i kontroli umiejętności;
- (iii) podpis pilota dowódcy jeżeli pilot zapisuje czas lotu w charakterze SPIC lub PICUS;
- (iv) podpis instruktora jeśli lot jest częścią przedłużenia ważności uprawnienia na klasę SEP lub TMG.

(j) Po wypełnieniu strony, należy wpisać w odpowiednich kolumnach zgromadzony całkowity czas lub godziny lotu, co powinno być potwierdzone przez pilota w kolumnie 'uwagi'.

UWAGA!

Osobista książka lotów może być prowadzona w formie papierowej lub elektronicznej pod warunkiem, że zawiera wszystkie wymagane przepisem rubryki.

Osobista książka lotów prowadzona w formie elektronicznej powinna być wydrukowana i podpisana odręcznie.

Wymóg dostarczenia kopii osobistej książki lotów w każdym przypadku wskazany jest na wniosku (tabela).

English version.

According to FCL.045 c) "A pilot or a student pilot shall without undue delay present his/her flight time record for inspection upon request by an authorised representative of a competent authority" and according to FCL.050 "Recording of flight time The pilot shall keep a reliable record of the details of all flights flown in a form and manner established by the competent authority".

Logbook must be compatible with AMC1 FCL.050 a).

AMC1 FCL.050 a)

GENERAL

(a) The record of the flights flown should contain at least the following information:

(1) personal details: name(s) and address of the pilot;

(2) for each flight:

- (i) name(s) of PIC;*
- (ii) date of flight;*
- (iii) place and time of departure and arrival;*
- (iv) type, including make, model and variant, and registration of the aircraft;*
- (v) indication if the aircraft is SE or ME, if applicable;*
- (vi) total time of flight;*
- (vii) accumulated total time of flight*

(3) for each FSTD session, if applicable:

- (i) type and qualification number of the training device;*
- (ii) FSTD instruction;*
- (iii) date;*
- (iv) total time of session;*
- (v) accumulated total time*

(4) details on pilot function, namely PIC, including solo, SPIC and PICUS time, co-pilot, dual, FI or FE;

(5) Operational conditions, namely if the operation takes place at night, or is conducted under instrument flight rules.

(b) Logging of time:

(1) PIC flight time:

- (i) the holder of a licence may log as PIC time all of the flight time during which he or she is the PIC;*
- (ii) the applicant for or the holder of a pilot licence may log as PIC time all solo flight time, flight time as SPIC and flight time under supervision provided that such SPIC time and flight time under supervision are countersigned by the instructor;*
- (iii) the holder of an instructor certificate may log as PIC all flight time during which he or she acts as an instructor in an aircraft;*

- (iv) the holder of an examiner's certificate may log as PIC all flight time during which he or she occupies a pilot's seat and acts as an examiner in an aircraft;*
- (v) a co-pilot acting as PICUS on an aircraft on which more than one pilot is required under the type certification of the aircraft or as required by operational requirements provided that such PICUS time is countersigned by the PIC;*
- (vi) if the holder of a licence carries out a number of flights upon the same day returning on each occasion to the same place of departure and the interval between successive flights does not exceed 30 minutes, such series of flights may be recorded as a single entry.*

(2) co-pilot flight time: *the holder of a pilot licence occupying a pilot seat as co-pilot may log all flight time as co-pilot flight time on an aircraft on which more than one pilot is required under the type certification of the aircraft, or the regulations under which the flight is conducted;*

(3) cruise relief co-pilot flight time: *a cruise relief co-pilot may log all flight time as co-pilot when occupying a pilot's seat;*

(4) instruction time: *a summary of all time logged by an applicant for a licence or rating as flight instruction, instrument flight instruction, instrument ground time, etc., may be logged if certified by the appropriately rated or authorised instructor from whom it was received;*

(5) PICUS flight time: *provided that the method of supervision is acceptable to the competent authority, a co-pilot may log as PIC flight time flown as PICUS when all the duties and functions of PIC on that flight were carried out in such a way that the intervention of the PIC in the interest of safety was not required.*

(c) Format of the record:

(1) *details of flights flown under commercial air transport may be recorded in an electronic format maintained by the operator. In this case an operator should make the records of all flights operated by the pilot, including differences and familiarisation training, available upon request to the flight crew member concerned;*

(2) *for other types of flights in aeroplanes, helicopters and powered-lift aircraft, the pilot should record the details of the flights flown in the following logbook format, which may be kept in electronic format. All data set out in (a) should be included.*

(3) *For sailplanes, balloons and airships, a suitable format, which may be electric, should be used. That format should contain the relevant items mentioned in (a) and additional information specific to the type of operation*

INSTRUCTIONS FOR USE

(d) FCL.050 requires holders of a pilot licence to record details of all flights flown. This logbook enables pilot licence holders to record flying experience in a manner which will facilitate this process while providing a permanent record of the licence holders flying. Pilots who fly regularly aeroplanes and helicopters or other aircraft categories are recommended to maintain separate logbooks for each aircraft category.

(e) Flight crew logbook entries should be made as soon as practicable after any flight undertaken. All entries in the flight crew logbook should comply with the following:

(1) *in case of paper records, they should be made in ink or indelible pencil; or*

(2) in case of electronic records, they should be made and kept in a way to be readily available at the request of a competent authority, and contain all relevant items that are mentioned in (a), certified by the pilot, and in a format acceptable by the competent authority.

(f) The particulars of every flight in the course of which the holder of a flight crew licence acts as a member of the operating crew of an aircraft are to be recorded in the appropriate columns using one line for each flight, provided that if an aircraft carries out a number of flights upon the same day returning on each occasion to the same place of departure and the interval between successive flights does not exceed 30 minutes, such series of flights may be recorded as a single entry.

(g) Flight time is recorded:

(1) for aeroplanes, touring motor gliders and powered-lift aircraft, from the moment an aircraft first moves to taking off until the moment it finally comes to rest at the end of the flight;

(2) for helicopters, from the moment a helicopter's rotor blades start turning until the moment the helicopter finally comes to rest at the end of the flight, and the rotor blades are stopped;

(3) for airships, from the moment an airship is released from the mast to taking off until the moment the airship finally comes to rest at the end of the flight, and is secured on the mast;

(h) When an aircraft carries two or more pilots as members of the operating crew, one of them shall, before the flight commences, be designated by the operator as the aircraft PIC, according to operational requirements, who may delegate the conduct of the flight to another suitably qualified pilot. All flying carried out as PIC is entered in the logbook as 'PIC'. A pilot flying as 'PICUS' or 'SPIC' enters flying time as 'PIC' but all such entries are to be certified by the PIC or FI in the 'Remarks' column of the logbook.

(i) Notes on recording of flight time:

(1) column 1: enter the date (dd/mm/yy) on which the flight commences;

(2) column 2 or 3: enter the place of departure and destination either in full or the internationally recognised three or four letter designator. All times should be in UTC;

(3) column 5: indicate whether the operation was SP or MP, and for SP operation whether SE or ME

(4) column 6: total time of flight may be entered in hours and minutes or decimal notation as desired;

(5) column 7: enter the name(s) of PIC or SELF as appropriate;

(6) column 8: indicate the number of landings as pilot flying by day or night;

(7) column 9: enter flight time undertaken at night or under instrument flight rules if applicable;

(8) column 10: pilot function time:

(i) enter flight time as PIC, SPIC and PICUS as PIC;

(ii) all time recorded as SPIC or PICUS is countersigned by the aircraft PIC/FI in the 'remarks' (column 12);

(iii) instructor time should be recorded as appropriate and also entered as PIC.

(9) column 11: FSTD:

- (i) for any FSTD enter the type of aircraft and qualification number of the device. For other flight training devices enter either FNPT I or FNPT II as appropriate;*
- (ii) total time of session includes all exercises carried out in the device, including pre- and after-flight checks;*
- (iii) enter the type of exercise performed in the 'remarks' (column 12), for example operator proficiency check, revalidation.*

(10) column 12: the 'remarks' column may be used to record details of the flight at the holder's discretion. The following entries, however, should always be made:

- (i) instrument flight time undertaken as part of the training for a licence or rating;*
- (ii) details of all skill tests and proficiency checks;*
- (iii) signature of PIC if the pilot is recording flight time as SPIC or PICUS;*
- (iv) signature of instructor if flight is part of an SEP or TMG class rating revalidation.*

(j) When each page is completed, accumulated flight time or hours should be entered in the appropriate columns and certified by the pilot in the 'remarks' column

NOTE!

The logbook may be kept in hard copy or electronic form, provided that it contains all the sections required by the regulation.

A personal logbook kept in electronic form should be printed and signed by hand.

The requirement to provide a copy of the personal flight book in each case is indicated on the application.

